

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Školní družina při ZŠ Topolná

Ředitel školy: Mgr. Jana Gregorová
Vypracovala: Bc. Eva Šáchová

Aktualizace k 31. 8. 2021

Úvod

Děti vnímají svět kolem sebe a začínají se v něm orientovat. Chtějí poznávat a tvořit. Při řešení úkolů, jejich dokončování a obměňování pociťují radost. Ta je prvním krůčkem k úspěchu, po němž každý, kdo s dětmi pracuje, touží. Úspěch jsou rozzářené oči, úsměv na tváři, veselé povzbuzování, tleskání a jásání. Je to odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat jim a vnímat to, co nám sdělují. Tuto možnost máme při naší práci s dětmi ve školní družině.

Školní družina je důležitým výchovným partnerem rodiny a školy. Plní vzdělávací cíle a rozvíjí specifické nadání dětí. Pomáhá dětem překonávat jejich handicap. Důležitou roli má v prevenci negativních sociálních jevů. Rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

Základním prostředkem činnosti ve školní družině, je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Hravost, dobrovolnost, postup od jednoduchého ke složitějšímu – to jsou některé body, které budeme v zábavné formě nabízet.

Školní vzdělávací program ŠD při ZŠ Topolná navazuje na ŠVP prvního stupně ZŠ. Je zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině.

Provoz ŠD je rozvržen tak, aby vyhovoval potřebám dětí i rodičů. Ranní provoz je od 6:30 do 8:00 hod. – děti odvádí do tříd vychovatelka.

Odpolední provoz je od 11:40 do 16.00 hod.

Do školní družiny děti přivádí p. učitelky. Po vyučování vychovatelka doprovází děti na oběd do jídelny v mateřské škole a zpět do ŠD.

Vzdělávání probíhá v průběhu školního roku. Přes letní prázdniny je provoz školní družiny uzavřen.

Činnost školní družiny

Cílem školní družiny je efektivně využívat volný čas dětí. Týdenní rozvrh činnosti je sestaven tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny – střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností. V činnostech odpočinkových, rekreačních, zájmových, sebe obslužných a veřejně prospěšných, probouzíme u dětí zájmy, které mohou provozovat i v dalších letech. Vítaným oživením programu školní družiny jsou počítače. Formou her se děti učí ovládat základní funkce, které jsou nezbytné při výuce v počítačové učebně. Kromě těchto činností pořádáme pro děti karnevaly, zábavná odpoledne, vědomostní soutěže, turnaje a sportovní hry.

Pravidelná činnost – je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.

Příležitostné akce – přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Přípravují je obvykle obě oddělení.

Spontánní aktivity – zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení.

Odpočinkové činnosti – chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnost), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování např. závodivé hry při pobytu venku či v tělocvičně.

Příprava na vyučování – zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Příprava

domácích úkolů pouze po domluvě s vychovatelkou a rodiči či třídní učitelkou a to, po 15. hodině.

Personální a pedagogické zajištění

Obě vychovatelky splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost. Vychovatelky mají zájem o svůj odborný růst, soustavně se dále vzdělávají. Chovají se a jednají profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině.

Materiální a ekonomické podmínky

Školní družina využívá dvě třídy se samostatnými vchody, které jsou umístěny v přízemí školní budovy. Úplata za školní družinu je stanovena na daný školní rok – činí 60 Kč za jedno dítě na jeden měsíc. Platí se ve dvou platbách: v září (září – prosinec), v únoru (leden – červen). Finanční prostředky jsou využity k obnovení her, hraček a pomůcek do školní družiny.

Oddělení jsou dvě, smíšená. Jedna učebna je vybavena stoly, židličkami a tabulí pro zájmovou a rukodělnou činnost. Jsou zde umístěny počítače s možností připojení na internet. Také je zde několik menších kobereců pro odpočinkovou činnost, relaxační ostrov, vzdušný hokej.

Druhá učebna je vybavena odděleným hracím koutem, válendou, matrací a kobercem. Je využívána k odpočinkovým činnostem, komunikativním kruhům, poslechovým činnostem, sledování televize (DVD, video) a hraní společenských her.

Školní družina je poměrně dobře vybavena stavebnicemi, hračkami, stolními hrami, didaktickými pomůckami a výtvarnými potřebami. Zpříjemnění prostředí ŠD napomohla nová podlaha, výměna oken, výměna nábytku včetně stolů a židlí.

Ke své činnosti můžeme také využívat tělocvičnu, knihovnu, počítačovou učebnu a školní zahradu s letním altánem a trampolínou. Dále multifunkční hřiště a hřiště TJ Topolná.

Provoz a vnitřní režim ŠD

Délka vzdělávání je stanovena na jeden školní rok.

Podmínky a priority přijetí žáka do ŠD

- Podmínkou přijetí žáka je zápisní lístek - řádně vyplněný, podepsaný rodiči obsahující čas odchodu v jednotlivé dny a jméno doprovodu.
- Kapacita ŠD je 58 dětí.
- Přednostně jsou přijímáni žáci 1. – 3. třídy. Volná místa jsou doplněna staršími žáky – přednost mají sourozenci mladších žáků.

Podmínky přihlašování a odhlašování

Školní družina je určena pro žáky 1. stupně ZŠ.

Do školní družiny jsou děti přijímány na základě řádně vyplněného a odevzdaného zápisního lístku. Na každém zápisním lístku musí být uvedeno, jak bude dítě ze ŠD odcházet (v doprovodu rodičů, sourozenců, samostatně). Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou a to předtištěným formulářem.

O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce dítěte.

Školní družina dodržuje vnitřní řád školní družiny.

Hygienické a bezpečnostní podmínky

Režim dětí je společný pro obě oddělení a je dán řádem školní družiny. Děti jsou pravidelně poučovány o bezpečnosti při pobytu na hřišti i hrách ve třídě, při přesunech na oběd, ale také před prázdninami. Dbáme na hygienu před obědem, na vycházkách apod. Pro sportování a pobyt venku využíváme sportovního oblečení, které žáci používají v hodinách tělesné výchovy.

Organizace vzdělávání

Do denního programu jsou pravidelně zařazovány pohybové aktivity (venku nebo ve třídě). Děti ve školní družině nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí. Snažíme se vnímat celou osobnost žáka a získávat ho k aktivní spolupráci. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený. Děti mají dostatek času i prostoru pro hry, aby je mohly dokončit nebo v nich později pokračovat.

Veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě, aby se zapojovaly do organizace činnosti a při tom pracovaly svým tempem. Plánování činnosti vychází z potřeb a zájmů dětí. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

Formy vzdělávání ve školní družině

- a) pravidelná – podle rozvrhu zaměstnání
- b) průběžná – klidové činnosti, ranní provoz, příprava na vyučování
- c) příležitostná – akce ŠD přesahující rámec jednoho oddělení např. besídky, karnevaly

Cíle vzdělávání

Náš program usiluje o vytvoření zdravé osobnosti připravené pro život ve společnosti.

Hlavní cíle:

- rozvíjet samostatnost a zdravé sebevědomí žáků
- vytvářet si pozitivní představu o sobě i druhých, umět projevit empatii
- vychovávat k smysluplnému využití volného času
- vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času
- upevňovat kladné vztahy mezi dětmi a vychovatelkou, zlepšovat kamarádské vztahy mezi dětmi
- vést děti k citlivému vnímání prostředí i přírody
- zaměřit se na citovou výchovu (smažit se zastavit nebo omezit zvýšenou agresivitu dětí)
- položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb

Charakteristika vzdělávacího programu

Snažíme se o vytvoření silnějších pout mezi dětmi, rozvíjet schopnost naslouchat druhým. Pracujeme ve skupinách, děti si tak vzájemně pomáhají, společně řeší problémy. Velmi citlivě se snažíme předcházet konfliktům mezi dětmi.

Společně budeme směřovat k tomu, aby vzpomínky na léta strávená ve školní družině si děti odnášely až do dospělosti a budeme dbát na to, abychom dětem přinášely pohodové, klidné dny bez stresů.

Pracujeme podle „Školního vzdělávacího programu pro ŠD“. Tento program je doplněn celoroční etapovou hrou, která vrcholí na konci školního roku vyhodnocením. Všichni žáci jsou odměněni a nejlepší z nich získávají diplomy.

Veškeré snažení vychovatelek směřuje k tomu, aby bylo dítě ve školní družině maximálně spokojené a šťastné. Velkou péči věnujeme také spolupráci s rodinou a její informovanosti a to nejen formou výzdoby prostor ŠD, ale i praktickými radami při výchově dítěte. Rodiče mohou kdykoliv školní družinu navštívit a seznámit se s činností.

Dětem umožňujeme v době pobytu ve školní družině rozvíjet své zájmy ve specificky zaměřených kroužcích a nepovinných předmětech.

- ❖ Kroužky ZUŠ Napajedla
 - Výtvarný obor
- ❖ Kroužky školy
 - Akordická kytara
 - Flétna
- ❖ Nepovinný předmět
 - Náboženství

Mimo tyto kroužky se děti seznamují se všemi oblastmi zájmové činnosti a jednotlivé aktivity jsou zapracované v týdenní skladbě zaměstnání:

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně dramatická činnost
- přírodovědná a vlastivědná činnost
- výpočetní technika

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii vyjádřenou v podobě výstupů. V kurikulárních dokumentech jsou obecně formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

Pro etapu zájmového vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence žáka:

- 1.) Kompetence k učení:** učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.
- 2.) Kompetence k řešení problému:** všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.
- 3.) Kompetence komunikativní:** ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.
- 4.) Kompetence sociální a personální:** samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

- 5.) **Kompetence činnostní a občanské:** učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i druhých.
- 6.) **Kompetence k trávení volného času:** orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných úzce spolupracují vychovatelky ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Jsou seznámeny se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce s rodiči u dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně podpory. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována zvláštní pozornost. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.

Závěr

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Dáváme možnost si vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon. Abychom svěřeným dětem lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte. Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.